Rättsfallssamlingen

FÖRSLAG TILL AVGÖRANDE AV GENERALADVOKAT
GIOVANNI PITRUZZELLA
föredraget den 29 april 2021 [1]

Mål C-783/19

Comité Interprofessionnel du Vin de Champagne
mot
GB

(begäran om förhandsavgörande från Audiencia Provincial de Barcelona (Regionala domstolen i Barcelona, Spanien))

”Begäran om förhandsavgörande – Skydd av geografiska beteckningar och ursprungsbeteckningar för jordbruksprodukter och livsmedel – Tjänster – Begreppet anspelning – Produkter som är jämförbara – Den skyddade ursprungsbeteckningen Champagne – Bruk av beteckningen Champanillo för restaurangverksamhet”

1. Den begäran om förhandsavgörande som är föremål för förevarande förslag till avgörande avser tolkningen av artikel 103 i förordning nr 1308/2013. [2]

2. Begäran har framställts i ett mål mellan Comité Interprofessionnel du Vin de Champagne (nedan kallad CIVC) och GB angående kommersiellt bruk av kännetecknet CHAMPANILLO för att beteckna vissa kommersiella lokaler som används för restaurangverksamhet.

I. Tillämpliga bestämmelser

3. I artikel 92.1 och 92.2 i förordning nr 1308/2013, som återfinns i avsnitt 2 i denna förordning, stadgas följande:

”1. Regler gällande ursprungsbeteckningar, geografiska beteckningar och traditionella uttryck enligt detta avsnitt ska gälla för de produkter som avses i punkterna 1, 3–6, 8, 9, 11, 15 och 16 i del II i bilaga VII. [3]

2. De regler som avses i punkt 1 syftar till att

a) skydda konsumenternas och producenternas legitima intressen,

[1] Originalspråk: italienska.

[2] Europaparlamentets och rådets förordning (EU) av den 17 december 2013 om upprättande av en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter och om upphävande av rådets förordningar (EEG) nr 922/72, (EEG) nr 234/79, (EG) nr 1037/2001 och (EG) nr 1234/2007 (EUT L 347, 2013, s. 671).

[3] Det rör sig om vinprodukter. I punkt 5 i del II i bilaga VII till förordning nr 1308/2013 definieras egenskaperna hos ”mousserande kvalitetsviner”, det vill säga den kategori som omfattar champagne.

b) säkerställa att den inre marknaden för de berörda produkterna fungerar väl, och

c) främja framställningen av kvalitetsprodukter i enlighet med detta avsnitt, samtidigt som utrymme ges för nationella kvalitetspolitiska åtgärder.”

4. Artikel 93.1 a i denna förordning har följande lydelse:

”1. I [avsnitt 2 i förordning nr 1308/2013] gäller följande definitioner:

a) ursprungsbeteckning: namn på en region, en ort eller i välmotiverade undantagsfall ett land, som används för att beskriva en produkt som avses i artikel 92.1 och som uppfyller följande krav:

   i) Dess kvalitet och egenskaper beror helt eller väsentligen på en viss geografisk omgivning med de naturliga och mänskliga faktorer som förknippas med den.

   ii) De druvor som vinet framställts av kommer uteslutande från det geografiska området.

   iii) Produktionen sker inom det geografiska området.

   iv) Produkten framställs av druvsorter tillhörande arten *Vitis vinifera*. …”

5. I artikel 103.2 i samma förordning, med rubriken ”Skydd”, föreskrivs följande:

”Skyddade ursprungsbeteckningar och skyddade geografiska beteckningar samt viner som använder det skyddade namnet i enlighet med produktspecifikationen ska skyddas mot följande:

a) Varje direkt eller indirekt kommersiellt bruk av det skyddade namnet

   i) för produkter som är jämförbara, men som inte uppfyller kraven i produktspecifikationen för det skyddade namnet, eller

   ii) i den mån detta bruk innebär att en ursprungsbetecknings eller en geografisk betecknings anseende utnyttjas.

b) Varje obehörigt bruk, imitation eller anspelning, även när produktens eller tjänstens verkliga ursprung anges eller om det skyddade namnet har översatts, transkriberats eller translittererats eller åtföljs av uttryck som ’stil’, ’typ’, ’metod’, ’sådan som tillverkas i’, ’imitation’, ’smak’, ’liknande’ eller dylikt.

…”

6. I artikel 104 första meningen i förordning nr 1308/2013 föreskrivs att ”[k]ommissionen ska upprätta och föra ett elektroniskt register över skyddade ursprungsbeteckningar och skyddade geografiska beteckningar för vin som ska vara tillgängligt för allmänheten”.

7. Med stöd av artikel 107.1 i förordning nr 1308/2013 ska vissa skyddade ursprungsbeteckningar för vin som existerade innan denna förordning trädde i kraft automatiskt vara skyddade enligt nämnda förordning och föras in i det register som avses i artikel 104 i denna förordning. Beteckningen Champagne är en skyddad ursprungsbeteckning enligt artikel 93.1 a i förordning

nr 1308/2013 som är registrerad på unionsnivå [4] och skyddad i enlighet med artikel 107.1 i denna förordning, eftersom den existerade innan nämnda förordning trädde i kraft. Denna beteckning är förbehållen mousserande kvalitetsviner (vita viner eller roséviner) enligt definitionen i punkt 5 i del II i bilaga VII i förordning nr 1308/2013, som framställs i enlighet med de fastställda kraven i respektive produktspecifikation i vissa områden eller byar i de franska departementen Marne och Aube samt i regionen Grand Est.

II. Det nationella målet, tolkningsfrågorna och förfarandet vid domstolen

8. CIVC, klagande i det nationella målet, är en halvoffentlig organisation som är en egen juridisk person, erkänns enligt fransk rätt och bevakar champagnetillverkarnas intressen. CIVC väckte talan vid Juzgado mercantil de Barcelona (Handelsdomstolen i Barcelona, Spanien) och yrkade att GB, motpart i det nationella målet, skulle åläggas att upphöra med att använda sig av kännetecknet CHAMPANILLO, däribland på sociala medier (Instagram och Facebook), dra tillbaka alla skyltar, reklammaterial och affärshandlingar från marknaden, inklusive på Internet, där detta kännetecken återfinns samt sörja för att domännamnet champanillo.es tas bort. GB bestred talan och gjorde gällande att GB använde kännetecknet CHAMPANILLO som handelsnamn för restauranger (tapasbarer belägna i den autonoma regionen Katalonien) utan att det förelåg någon risk för förväxling med de produkter som omfattas av beteckningen Champagne och att GB inte hade någon avsikt att snylta på denna ursprungsbetecknings renommé.

9. Juzgado mercantil de Barcelona (Handelsdomstolen i Barcelona, Spanien) ogillade samtliga yrkanden som CIVC hade framställt. Nämnda domstol fann att bruket av kännetecknet CHAMPANILLO inte utgör någon rättsstridig anspelning på den skyddade ursprungsbeteckningen Champagne, eftersom kännetecknet inte används för att benämna en alkoholdryck utan restauranger – där det inte säljs champagne – och följaktligen andra produkter än de som omfattas av den skyddade ursprungsbeteckningen och som vänder sig till en annan omsättningskrets. I domskälen i denna dom hänvisade Juzgado mercantil de Barcelona (Handelsdomstolen i Barcelona, Spanien) till det synsätt som Tribunal Supremo (Högsta domstolen, Spanien) hade gett uttryck för i en dom från år 2016, i vilken det hade uteslutits att bruket av ordet CHAMPÌN för att marknadsföra en alkoholfri, kolsyrad dryck gjord på frukt som är avsedd att konsumeras på barnkalas utgör intrång i rätten till den skyddade ursprungsbeteckningen Champagne på grund av skillnaden mellan de motstående produkterna och deras respektive omsättningskrets och detta trots den fonetiska likheten mellan de båda kännetecknen. [5]

10. CIVC överklagade domen från Juzgado mercantil de Barcelona (Handelsdomstolen i Barcelona, Spanien) till Audiencia Provincial de Barcelona (Regionala domstolen i Barcelona, Spanien). Den sistnämnda domstolen har slagit fast följande: i) GB har försökt att registrera kännetecknet CHAMPANILLO som varumärke vid den spanska patent- och varumärkesmyndigheten vid två tillfällen och vid båda tillfällena har ansökningarna avslagits efter det att CIVC har motsatt sig dem, genom beslut av den 8 februari 2011 och den 14 april 2015. ii) I reklamen för sina restauranger använder GB en bild av två glas med en mousserande dryck. iii) CIVC har skriftligen styrkt att GB fram till år 2015 sålde ett mousserande vin [6] kallat Champanillo på sina restauranger och att försäljningen upphörde först efter en anmodan från CIVC:s sida.

4 Ref. PDO-FR-A1359.

5 Dom av den 1 mars 2016 (ECLI:ES:TS:2016:771).

6 I vissa passager av beslutet att begära förhandsavgörande nämns ”dryck”, i andra nämns ”vin”.

11. Den hänskjutande domstolen har påpekat att både artikel 13 i förordning nr 510/2006[7] och artikel 103 i förordning nr 1308/2013 skyddar skyddade ursprungsbeteckningar med avseende på produkter. Det enda undantaget är artikel 103.2 b som även nämner tjänster. Den hänskjutande domstolen har anfört att den hyser tvivel om räckvidden och den korrekta tolkningen av de unionsrättsliga bestämmelserna om skydd av skyddade ursprungsbeteckningar i en situation där det kännetecken som innebär ett intrång i en sådan beteckning inte används kommersiellt för att beteckna produkter utan tjänster.

12. Audiencia Provincial de Barcelona (Regionala domstolen i Barcelona, Spanien) har mot denna bakgrund vilandeförklarat målet och hänskjutit följande tolkningsfrågor till domstolen:

”1) Innebär räckvidden av skyddet för [en] ursprungsbeteckning att den kan skyddas, inte bara i förhållande till liknande produkter utan även i förhållande till tjänster som kan ha anknytning till den direkta eller indirekta distributionen av dessa produkter?

2) Kräver den risk för intrång på grund av anspelning som avses i de ovannämnda artiklarna i EU-förordningarna att det i första hand görs en bedömning av namnet[,] för att avgöra vilken påverkan det har på en genomsnittlig konsument, eller ska det vid en bedömning av risken för intrång genom anspelning först fastställas att det rör sig om samma produkter, liknande produkter eller sammansatta produkter, som har en beståndsdel som utgörs av en produkt som omfattas av en skyddad ursprungsbeteckning?

3) Ska risken för intrång genom anspelning fastställas med hjälp av objektiva parametrar när namnen fullständigt eller i mycket hög grad sammanfaller, eller ska den graderas med hänsyn till de produkter eller tjänster som anspelar och anspelas på för att slå fast att risken för anspelning är låg eller irrelevant?

4) Är det skydd som föreskrivs i bestämmelserna i fråga vid risk för anspelning eller utnyttjande ett särskilt skydd som är knutet till produkternas särdrag, eller måste skyddet vara kopplat till bestämmelserna om illojal konkurrens?”

13. CIVC, den franska regeringen och den italienska regeringen samt kommissionen har inkommit med yttranden i förevarande mål i enlighet med artikel 23 i domstolens stadga. Som en åtgärd för processledning enligt artikel 61.1 i sina rättegångsregler har domstolen anmodat parterna i det nationella målet och de andra intressenter som avses i artikel 23 i domstolens stadga att skriftligen besvara vissa frågor. CIVC, GB, den franska regeringen och den italienska regeringen samt kommissionen har efterkommit denna anmodan.

III. Bedömning

A. Inledande överväganden

14. Innan tolkningsfrågorna prövas är det nödvändigt att göra vissa preciseringar av den rättsliga ram som beskrivs i beslutet att begära förhandsavgörande.

[7] Rådets förordning (EG) av den 20 mars 2006 om skydd av geografiska beteckningar och ursprungsbeteckningar för jordbruksprodukter och livsmedel (EUT L 93, 2006, s. 12).

15. För det första framgår det av ovannämnda beslut att det nationella målet enligt Audiencia Provincial de Barcelona (Regionala domstolen i Barcelona, Spanien) omfattas av den bilaterala konventionen mellan Republiken Frankrike och spanska staten av den 27 juni 1973 om skydd för ursprungsbeteckningar, ursprungskännetecken och beteckningar för vissa produkter [8] och, till följd av denna konvention, även av dekret nr 2010–1441 av den 22 november 2010 angående den skyddade ursprungsbeteckningen Champagne [9] och artikel L 643–1 i den franska landsbygdslagen [10]. Den hänskjutande domstolen är av den uppfattningen att dessa franska bestämmelser ”införlivas” med de tillämpliga unionsrättsliga bestämmelserna.

16. Som kommissionen mycket riktigt har understrukit i sina skriftliga yttranden har domstolen, vad gäller förordning nr 1234/2007 [11] (upphävd och ersatt med verkan från den 20 december 2013 av förordning nr 1308/2013), redan haft tillfälle att precisera att det skyddssystem för ursprungsbeteckningar som föreskrivs i unionsrätten är ”enhetligt och exklusivt” och följaktligen utgör hinder för såväl tillämpning av ett nationellt skyddssystem för geografiska beteckningar som skyddas genom unionsrätten [12] som för tillämpning av ett skyddssystem i avtal mellan två medlemsstater. [13]

17. Även om Audiencia Provincial de Barcelona (Regionala domstolen i Barcelona, Spanien), för det andra, i formuleringen av tolkningsfrågorna inte uttryckligen har hänvisat till någon specifik bestämmelse i unionens förordningar om skydd av ursprungsbeteckningar, hänvisar samma domstol i skälen till beslutet att begära förhandsavgörande, som nämnts, förutom till artikel 103 i förordning nr 1308/2013 även till artikel 13 i förordning nr 510/2006 [14]. I artikel 1.1 andra stycket i denna förordning [15] anges emellertid uttryckligen att produkter i vinsektorn inte omfattas av förordningens tillämpningsområde. Följaktligen ska varken förordning nr 510/2006 eller förordning nr 1151/2012 som har ersatt den förstnämnda förordningen tillämpas i det nationella målet.

18. Eftersom bestämmelserna om skydd av geografiska beteckningar i de olika sektorspecifika förordningarna till stor del har identisk ordalydelse har domstolen emellertid i sin fasta praxis gett de principer som utvecklats i samband med tolkningen av de enskilda skyddssystemen en övergripande tillämpning. [16]

8 JORF av den 18 april 1975, s. 4011.

9 JORF nr 0273 av den 25 november 2010, text nr 8.

10 Jag vill precisera att den hänskjutande domstolen har använt sig av samma rättsliga hänvisningar som CIVC:s talan i första instans grundade sig på.

11 Rådets förordning (EG) av den 22 oktober 2007 om upprättande av en gemensam organisation av jordbruksmarknaderna och om särskilda bestämmelser för vissa jordbruksprodukter (enda förordningen om de gemensamma organisationerna av marknaden) (EUT L 299, 2007, s. 1).

12 Se dom av den 14 september 2017, EUIPO/Instituto dos Vinhos do Douro e do Porto (C-56/16 P, EU:C:2017:693, punkterna 96, 101 och 103).

13 Se, för ett liknande resonemang, dom av den 14 september 2017, EUIPO/Instituto dos Vinhos do Douro e do Porto (C-56/16 P, EU:C:2017:693, punkterna 99–102). I denna dom hänvisade domstolen till dom av den 8 september 2009, Budějovický Budvar (C-478/07, EU:C:2009:521, punkt 107 och följande punkter), där domstolen skulle uttala sig angående tillämpningen av ett avtal mellan två medlemsstater enligt vilket en geografisk beteckning som var registrerad i den ena medlemsstaten men inte på europeisk nivå skulle erkännas och ges skydd i den andra medlemsstaten. I dom av den 14 september 2017, EUIPO/Instituto dos Vinhos do Douro e do Porto (C-56/16 P, EU:C:2017:693, punkterna 99–102), tillämpade domstolen samma resonemang i ett sammanhang där ursprungsbeteckningen var registrerad på unionsnivå.

14 Nu artikel 13 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) av den 21 november 2012 om kvalitetsordningar för jordbruksprodukter och livsmedel. Denna förordning har upphävt och ersatt förordning nr 510/2006 med verkan från den 3 januari 2013.

15 Nu artikel 2.2 i förordning nr 1151/2012.

16 Se, vad gäller behovet av att unionsrättsliga bestämmelser avseende skydd för registrerade geografiska beteckningar, vilka omfattas av unionens övergripande kvalitetspolitik, tolkas på så sätt att de kan tillämpas enhetligt, dom av den 20 december 2017, Comité Interprofessionnel du Vin de Champagne (C-393/16, EU:C:2017:991, punkt 32, nedan kallad domen CIVC).

19. Vad avslutningsvis beträffar unionsrättens tillämpning i tidsmässigt hänseende (*ratione temporis*) innehåller beslutet att begära förhandsavgörande ingen uttrycklig uppgift därom, men det förefaller uppenbart att de ageranden som CIVC:s talan riktar sig mot åtminstone delvis ägde rum efter det att förordning nr 1308/2013 hade trätt i kraft. Tolkningsfrågorna ska följaktligen uppfattas så att de avser en tolkning av artikel 103.2 i förordning nr 1308/2013. Även om det inte uttryckligen framgår av beslutet att begära förhandsavgörande är det dessutom möjligt att vissa av de överträdelser som GB påstås ha begått och som innebär ett intrång i den skyddade ursprungsbeteckningen Champagne inleddes under den period då förordning nr 1234/2007 var gällande. Även om jag i samband med prövningen av tolkningsfrågorna enbart kommer att hänvisa till artikel 103.2 b i förordning nr 1308/2013 kommer mina förslag till svar på dessa frågor således också att gälla för tolkningen av artikel 118m i förordning nr 1234/2007, i dess lydelse enligt förordning nr 491/2009 [17], som i allt väsentligt har identisk ordalydelse.

B. Den första tolkningsfrågan

20. Genom den första tolkningsfrågan önskar den hänskjutande domstolen i huvudsak få klarhet i huruvida skyddade ursprungsbeteckningar enbart skyddas mot ageranden som avser produkter som är identiska eller jämförbara med dem som omfattas av den aktuella beteckningen eller om de även skyddas mot ageranden som avser tjänster som kan ha anknytning till den direkta eller indirekta distributionen av dessa produkter.

21. Denna fråga är brett formulerad och kan följaktligen omfatta alla de ageranden som är förbjudna enligt artikel 103.2 i förordning nr 1308/2013.

22. Det framgår dock av handlingarna i det nationella målet, [18] av formuleringen av den andra och den tredje tolkningsfrågan och av skälen i beslutet att begära förhandsavgörande att de tvivel som Audiencia Provincial de Barcelona (Regionala domstolen i Barcelona, Spanien) hyser och den tvist som nämnda domstol ska avgöra specifikt rör det skydd mot anspelning som föreskrivs i artikel 103.2 b.

23. Trots detta har både CIVC och kommissionen i sina skriftliga yttranden uttryckligen hänvisat även till artikel 103.2 a, medan den franska regeringen, när den har analyserat den första tolkningsfrågan, har beaktat samtliga ageranden som är förbjudna enligt artikel 103.2 i förordning nr 1308/2013, däribland de som nämns i leden c och d. [19]

24. Som en åtgärd för processledning har domstolen anmodat parterna i det nationella målet och de andra intressenter som avses i artikel 23 i domstolens stadga att uttala sig om huruvida artikel 103.2 a ii i förordning nr 1308/2013, i enlighet med vilken direkt eller indirekt kommersiellt bruk av den skyddade beteckningen är förbjudet i den mån detta bruk innebär att dess anseende utnyttjas, kan tillämpas i det nationella målet. I sin fråga har domstolen uttryckligen hänvisat till punkt 31 i dom av den 7 juni 2018, Scotch Whisky Association [20] (nedan kallad domen Scotch Whisky Association), där domstolen i samband med tolkningen av

[17] Rådets förordning (EG) av den 25 maj 2009 om ändring av förordning (EG) nr 1234/2007 om upprättande av en gemensam organisation av jordbruksmarknaderna och om särskilda bestämmelser för vissa jordbruksprodukter (EUT L 154, 2009, s. 1).

[18] Det framgår av CIVC:s skriftliga yttranden att den talan som CIVC har väckt mot GB avser en påstådd rättsstridig anspelning på den skyddade ursprungsbeteckningen Champagne.

[19] Jag vill emellertid påpeka att i sina svar på den första tolkningsfrågan har CIVC, den franska regeringen och den italienska regeringen samt kommissionen samtliga i allmänna ordalag hänvisat till skyddet av skyddade ursprungsbeteckningar eller artikel 103 i förordning nr 1308/2013.

[20] C-44/17, EU:C:2018:415.

artikel 16 a i förordning nr 110/2008 [21] preciserade att ”[f]ör att en situation ska omfattas av [denna bestämmelse] krävs det således att det omtvistade kännetecknet gör bruk av en beteckning som är identisk med den registrerade geografiska beteckningen, eller åtminstone är mycket lik den fonetiskt och/eller visuellt”.

25. Det råder inget tvivel om att den skyddade ursprungsbeteckningen Champagne och det omtvistade kännetecknet CHAMPANILLO uppvisar en viss grad av fonetisk och visuell likhet, i synnerhet när de jämförs på grundval av den spanska översättningen av den skyddade ursprungsbeteckningen, Champán. [22] Bortsett från accenttecknet återges den skyddade beteckningen i sin helhet och kan omedelbart uppfattas, både visuellt och fonetiskt, i den omtvistade beteckningen. Det är följaktligen rimligt att fråga sig, inte minst för att begränsa räckvidden av den första tolkningsfrågan, huruvida artikel 103.2 a ii i förordning nr 1308/2013 ändå ska vara tillämplig i en situation som den som är aktuell i det nationella målet, det vill säga huruvida bruket av det omtvistade kännetecknet kan utgöra ett ”bruk” av den skyddade ursprungsbeteckningen Champagne i den mening som avses i denna bestämmelse. [23]

26. Jag delar dock kommissionens uppfattning att denna fråga ska besvaras nekande och att de ageranden som CIVC har bestritt ska bedömas mot bakgrund av enbart artikel 103.2 b i förordning nr 1308/2013.

27. Det stämmer visserligen att begreppet ”bruk” av en skyddad geografisk beteckning i den mening som avses i artikel 103.2 a i nämnda förordning kan omfatta även det fall då det omtvistade kännetecknet gör bruk av en beteckning som ”är mycket lik den fonetiskt och/eller visuellt” [24], men mot bakgrund av domstolens preciseringar i domen Scotch Whisky Association ska det uppfattas på så sätt att den grad av likhet som ska finnas mellan de motstående kännetecknen för att ett sådant bruk ska konstateras är synnerligen stor och innebär att det näst intill råder identitet. I punkt 29 i denna dom klargjorde domstolen nämligen att tillämpningsområdet för denna bestämmelse omfattar ett bruk av den skyddade geografiska beteckningen ”i en form som uppvisar ett så nära samband med denna – fonetiskt och/eller visuellt – att det omtvistade kännetecknet uppenbarligen inte kan särskiljas från den”.

[21] Europaparlamentets och rådets förordning (EG) av den 15 januari 2008 om definition, beskrivning, presentation och märkning av, samt skydd av geografiska beteckningar för, spritdrycker, samt om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 1576/89 (EUT L 39, 2008, s. 16). Artikel 16 a i förordning nr 110/2008 har liknande innehåll som artikel 103.2 a i förordning nr 1308/2013, men skiljer sig från sistnämnda i och med att den avser varje form av direkt eller indirekt användning i kommersiellt syfte ”när det gäller produkter som inte omfattas av registreringen” och denna precisering inte återfinns i den förstnämnda bestämmelsen. Trots denna skillnad kan den tolkning av ordet användning som domstolen gjorde i punkterna 29–31 i domen Scotch Whisky Association överföras till begreppet bruk i artikel 103.2 a i förordning nr 1308/2013.

[22] I detta sammanhang vill jag erinra om att domstolen i punkterna 34 och 35 i domen CIVC, fann att artikel 118m.2 a ii i förordning nr 1234/2007 och artikel 103.2 a ii i förordning nr 1308/2013 var tillämpliga på en situation då den omtvistade beteckningen inte innehöll den skyddade ursprungsbeteckningen som sådan (närmare bestämt den skyddade ursprungsbeteckningen Champagne), utan en tysk översättning därav (Champagner).

[23] För det fall att artikel 103.2 a ii i förordning nr 1308/2013 anses vara tillämplig på omständigheterna i det nationella målet kan GB:s ageranden troligtvis kvalificeras delvis som ”direkt kommersiellt bruk” i den mening som avses i denna bestämmelse (till exempel bruket av kännetecknet Champanillo för att beteckna en dryck/ett mousserande vin i dess lokaler eller som kännetecken för dess restaurangverksamhet), delvis som ”indirekt kommersiellt bruk” (till exempel bruket av detta kännetecken i dess reklammaterial och i sociala medier). I detta sammanhang ska det påpekas att domstolen i punkt 32 i domen Scotch Whisky Association preciserade i fråga om artikel 16 a i förordning nr 110/2008 att en ”direkt” användning innebär att den skyddade geografiska beteckningen anges direkt på den berörda produkten eller på dess egen ytterförpackning (eller, för det fall att det anses att bruket vad gäller tjänster är möjligt, att denna beteckning används för att beteckna dessa tjänster), medan en ”indirekt” användning innebär att den skyddade geografiska beteckningen förekommer i kompletterande marknadsförings- eller informationsmaterial, exempelvis i reklam för produkten eller i produktdokumentationen. Denna tolkning kan överföras till begreppen direkt bruk och indirekt bruk i artikel 103.2 a ii i förordning nr 1308/2013.

[24] Se, analogt, domen Scotch Whisky Association, punkt 31.

28. Jämförelsen mellan de motstående kännetecknen i det nationella målet klarar enligt min uppfattning inte detta test. I synnerhet skiljer sig den situation som är aktuell i det nationella målet från den som gav upphov till domen CIVC, där översättningen av den skyddade ursprungsbeteckningen Champagne var återgiven i en del av en produkts beteckning. I själva verket användes kännetecknet Champagner (tysk översättning av beteckningen Champagne) i det fallet ensamt i den omtvistade beteckningen, även om det efterföljdes av ordet Sorbet. Det kännetecken som är omtvistat i det nationella målet skiljer sig däremot markant, både visuellt och fonetiskt, från den spanska beteckningen Champàn, eftersom suffixet illo har lagts till denna beteckning.

29. Jag vill även understryka att detta tillägg däremot skapar en stark begreppsmässig närhet, för att inte säga identitet, mellan beteckningen Champagne och det omtvistade kännetecknet, om detta kännetecken, som det tycks framgå av rättegångshandlingarna, ordagrant betyder ”liten champagne” och mer eller mindre motsvarar det italienska jargonguttrycket champagnino (petit champagne på franska). Denna omständighet talar enligt min uppfattning mera för att de bestridda agerandena omfattas av tillämpningsområdet för artikel 103.2 b i förordning nr 1308/2013, vilken – som jag kommer att fördjupa senare – omfattar situationer där det hos omsättningskretsen väcks en association mellan det omtvistade kännetecknet och den produkt som omfattas av den skyddade ursprungsbeteckningen. [25]

30. Avslutningsvis vill jag påpeka att domstolen, när den skulle uttala sig om tolkningen av artikel 13.1 i förordning nr 1151/2012, vars ordalydelse till stor del sammanfaller med den i artikel 103.2 i förordning nr 1308/2013, slog fast att denna bestämmelse innehåller en graderad uppräkning av förbjudna ageranden och att tillämpningsområdet för artikel 13.1 a i förordning nr 1151/2012 alltså nödvändigtvis måste skilja sig från tillämpningsområdet för de andra bestämmelserna om skydd för registrerade namn, till exempel från bestämmelsen i led b. [26] Om begreppet bruk i artikel 103.2 a ii i förordning nr 1308/2013 tolkas så brett att det även inbegriper situationer där det påstådda rättsstridiga agerandet består i att den skyddade beteckningen används i en form som inte i allt väsentligt sammanfaller med den registrerade, föreligger det risk för att skiljelinjen mellan de situationer som regleras i denna bestämmelse och de som omfattas av tillämpningsområdet för artikel 103.2 b i denna förordning tunnas ut för mycket. Det skulle i så fall bli svårare att upprätthålla en faktisk självständighet mellan dem båda.

31. Mot bakgrund av dessa preciseringar är det enligt min uppfattning inte särskilt svårt att besvara den första tolkningsfrågan, såsom den har begränsats ovan.

32. I artikel 103.2 b i förordning nr 1308/2013 stadgas det nämligen uttryckligen att skyddade ursprungsbeteckningar skyddas mot varje ”obehörigt bruk, imitation eller anspelning, även när produktens eller *tjänstens* verkliga ursprung anges”. [27] Det råder ingen tvekan, vare sig ur en syntaktisk synvinkel eller mot bakgrund av bestämmelsens inre logik, att denna bestämmelse avser ursprunget för den produkt eller den tjänst som det omtvistade kännetecknet används för. Det kan för övrigt inte förhålla sig på något annat sätt, eftersom skyddade ursprungsbeteckningar, som den italienska regeringen med rätta har påpekat, i enlighet med definitionen i artikel 93.1 a i förordning nr 1308/2013 betecknar produkter i den mening som avses i artikel 92.1 i nämnda förordning, och följaktligen inte kan registreras när det är fråga om tjänster.

[25] Se, analogt, domen Scotch Whisky Association, punkt 33.

[26] Se dom av den 17 december 2020, Syndicat interprofessionnel de défense du fromage Morbier (C-490/19, EU:C:2020:1043, punkterna 24 och 25).

[27] Min kursivering.

33. Bokstavstolkningen av artikel 103.2 b i förordning nr 1308/2013 talar således för att skyddade ursprungsbeteckningar ska skyddas mot ageranden som omfattas av bestämmelsens tillämpningsområde även för det fall att dessa ageranden avser tjänster.

34. I samma riktning går även en teleologisk tolkning av denna bestämmelse.

35. Domstolen har slagit fast att förordning nr 1308/2013 utgör ett redskap för den gemensamma jordbrukspolitiken som bland annat syftar till att förhindra att tredje man orättmätigt drar nytta av det goda anseende som är en följd av att produkter försedda med en geografisk beteckning som registrerats i enlighet med bestämmelserna i denna förordning har en viss kvalitet. [28]

36. I artikel 103.2 i denna förordning föreskrivs således ett brett skydd som, i enlighet med det som framgår av skäl 97 första meningen i samma förordning, är tänkt att utvidgas till ”användning som drar fördel av det anseende som tillkommer de produkter” som omfattas av en av dessa beteckningar.

37. Enligt led b i artikel 103.2 är närmare bestämt alla ageranden förbjudna som på ett orättmätigt sätt snyltar på en skyddad ursprungsbetecknings (eller en skyddad geografisk betecknings) anseende genom en association till den.

38. I detta sammanhang skulle en tolkning av artikel 103.2 b i förordning nr 1308/2013 enligt vilken en skyddad ursprungsbeteckning inte skyddas för det fall att det omtvistade kännetecknet avser en tjänst och inte en produkt, förutom att vara oförenlig med den breda räckvidd som skyddet av registrerade geografiska beteckningar ska ha enligt domstolens uppfattning, även göra det omöjligt, vilket den italienska regeringen med rätta har påpekat, att till fullo uppnå skyddsmålet enligt skäl 97 första meningen i förordningen. Det kan i själva verket dras otillbörlig fördel av det anseende som en produkt som omfattas av en skyddad ursprungsbeteckning har, inte enbart när det agerande som är förbjudet enligt artikel 103.2 b i förordning nr 1308/2013 gäller en produkt, utan även när det rör en tjänst.

39. För att uppfylla de mål som är fastställda i förordning nr 1308/2013 ska den aktuella bestämmelsen vara tillämplig även i de fall där det anspelas på den skyddade ursprungsbeteckningen i samband med saluföringen av en tjänst. Denna slutsats framgår för övrigt klart av skäl 97 andra meningen i förordningen, vartill CIVC, den franska regeringen och den italienska regeringen samt kommissionen har hänvisat, där det betonas att ”[f]ör att främja sund konkurrens … bör … skydd [av skyddade ursprungsbeteckningar och skyddade geografiska beteckningar] även omfatta produkter och tjänster som inte omfattas av denna förordning, inbegripet de produkter som inte omfattas av bilaga I till fördragen”. [29] Det ska vidare påpekas att när det gäller skyddade ursprungsbeteckningar och skyddade geografiska beteckningar för vin förespråkar skäl 92 i samma förordning en anpassning till förordning nr 1151/2012 om unionens övergripande kvalitetsordningar. I sin tur, när skäl 32 i denna förordning preciserar att ”[s]kyddet av ursprungsbeteckningar och geografiska beteckningar bör utvidgas till att omfatta missbruk av, imitation av eller anspelningar på registrerade namn på varor och tjänster”, hänvisar förordningen uttryckligen till behovet av att säkerställa en hög skyddsnivå och ”anpassa skyddet till det som tillämpas för vinsektorn”.

[28] Se, vad gäller förordning nr 1234/2007, dom av den 14 september 2017, EUIPO/Instituto dos Vinhos do Douro e do Porto (C-56/16 P, EU:C:2017:693, punkt 82), och domen CIVC, punkt 38.

[29] Det rör sig om de produkter som omfattas av artiklarna 39–44 FEUF om den gemensamma jordbrukspolitiken.

40. Mot bakgrund av samtliga ovanstående överväganden föreslår jag att domstolen ska besvara den första tolkningsfrågan med att artikel 103.2 b i förordning nr 1308/2013 ska tolkas på så sätt att tillämpningsområdet för denna bestämmelse även inbegriper varje obehörigt bruk av, imitation av eller anspelning på en skyddad ursprungsbeteckning som avser tjänster.

41. Innan jag fortsätter min bedömning vill jag precisera, för det fall att domstolen beslutar att svaret på den första tolkningsfrågan inte ska vara begränsat till tolkningen av artikel 103.2 b i förordning nr 1308/2013, att den räckvidd som jag föreslår att domstolen ska fastställa med avseende på denna bestämmelse enligt min uppfattning även ska gälla för artikel 103.2 a ii i denna förordning.

42. Eftersom ordalydelsen i denna bestämmelse hänför sig till ”*[v]arje* direkt eller indirekt kommersiellt *bruk*” [30] går det i själva verket inte att begränsa dess tillämpningsområde till bruk som enbart avser produkter och därmed att utesluta tjänster. Dessutom preciserar denna bestämmelse att förbudet är tillämpligt ”i den mån detta bruk innebär att en ursprungsbetecknings eller en geografisk betecknings anseende utnyttjas”. Följaktligen lägger denna bestämmelse uttryckligen vikt vid verkningarna av bruket, snarare än vid en särskild typ av bruk. Vidare kan samma överväganden som i punkterna 35 och 36 i detta förslag till avgörande angående de mål som eftersträvas med förordning nr 1308/2013 och omfattningen av det skydd som geografiska beteckningar som har registrerats i enlighet med bestämmelserna i denna förordning ska åtnjuta enligt förordningen även gälla vid en teleologisk tolkning av artikel 103.2 a ii i denna förordning. [31]

C. Den andra och den tredje tolkningsfrågan

43. Genom den andra och den tredje tolkningsfrågan, vilka lämpligen prövas gemensamt, önskar den hänskjutande domstolen i huvudsak få klarhet i vilka kriterier som ska tillämpas för att bedöma huruvida det föreligger en anspelning i den mening som avses i artikel 103.2 b i förordning nr 1308/2013. Audiencia Provincial de Barcelona (Regionala domstolen i Barcelona, Spanien) är i synnerhet osäker på dels vilken betydelse som inom ramen för denna bedömning ska tillmätas jämförelsen mellan den produkt som omfattas av den skyddade ursprungsbeteckningen och den produkt (eller tjänst) som det omtvistade kännetecknet används för, dels nödvändigheten av att det först fastställs att det rör sig om identiska eller liknande produkter eller att det finns något annat samband mellan dem (eller mellan produkten med den skyddade ursprungsbeteckningen och den aktuella tjänsten).

44. I detta hänseende vill jag först och främst påpeka att det i artikel 103.2 a i förordning nr 1308/2013 preciseras att direkt eller indirekt bruk av en skyddad ursprungsbeteckning är förbjudet både för ”produkter som är jämförbara” men inte uppfyller kraven i produktspecifikationen för den skyddade beteckningen (led a i) och i den mån detta bruk innebär att den skyddade ursprungsbeteckningens anseende utnyttjas (led a ii). I led b i artikel 103.2 finns det emellertid ingen uppgift om att skyddet mot anspelning ska vara begränsat till de fall då de produkter som omfattas av den skyddade ursprungsbeteckningen är ”jämförbara” med eller ”liknar” de produkter eller tjänster som det omtvistade kännetecknet används för, och inte heller innehåller nämnda led någon uppgift om att det aktuella skyddet ska utvidgas till de fall då det

[30] Min kursivering.

[31] Se domen CIVC, punkt 31. Sett ur detta perspektiv utvidgas nämnda skydd även till produkter av ett helt annat slag. Se, analogt, dom av den 12 juni 2007, Budějovický Budvar/harmoniseringsbyrån – Anheuser-Busch (BUDWEISER) (T-53/04–T-56/04, T-58/04 och T-59/04, ej publicerad, EU:T:2007:167, punkt 175).

nämnda kännetecknet hänför sig till produkter och/eller tjänster som är av ett helt annat slag än de som omfattas av den skyddade ursprungsbeteckningen.[32] För övrigt förefaller begreppet ”produkter som är jämförbara”, så som det används inom varumärkesrätten[33] och till vilket den hänskjutande domstolen synes hänvisa, sakna samband med skyddet av geografiska beteckningar, där begreppet produkter som är jämförbara,[34] såsom påpekats, däremot är relevant. Sistnämnda begrepp bör dock ges en mycket striktare tolkning.[35]

45. Till skillnad från vad CIVC och den franska regeringen har anfört anser jag i detta sammanhang inte att domstolens klargörande, enligt vilket skyddet av registrerade beteckningar mot anspelning är oavhängigt av att det fastställs att det föreligger risk för förväxling,[36] är avgörande för att fastställa om tillämpningsområdet för detta skydd ska anses vara begränsat till enbart produkter och/eller tjänster som är jämförbara med den produkt som omfattas av den skyddade ursprungsbeteckningen. I själva verket kan risk för förväxling uteslutas – till exempel i de fall som uttryckligen nämns i artikel 103.2 b i förordning nr 1308/2013 där produktens eller tjänstens ursprung anges eller där det används uttryck som ”metod” eller ”imitation” – även när de produkter som omfattas av den skyddade ursprungsbeteckningen är identiska eller jämförbara med de produkter eller tjänster som det omtvistade kännetecknet används för.

46. Det råder visserligen ingen tvekan om att det, så att säga, ”naturliga” tillämpningsområdet för skyddet av skyddade ursprungsbeteckningar mot anspelning utgörs av situationer där bruk av det omtvistade kännetecknet – på grund av att de produkter som omfattas av den skyddade beteckningen är identiska eller jämförbara med de produkter eller tjänster som nämnda kännetecken används för – gör det möjligt för dess innehavare att snylta på de karakteristiska egenskaper som förknippas med de produkter som omfattas av den skyddade beteckningen. Som anförts[37] framgår det dock av skälen i förordning nr 1308/2013, och detta har uttryckligen slagits fast i domstolens praxis, att skyddade ursprungsbeteckningar mera allmänt skyddas mot allt bruk som orättmätigt drar nytta av det goda anseende som förknippas med produkterna med skyddad ursprungsbeteckning.

47. Som jag redan påpekade i mitt förslag till avgörande i målet Fundación Consejo Regulador de la Denominación de Origen Protegida Queso Manchego (C-614/17, EU:C:2019:11, punkt 17) utgör skyddet mot anspelning en form av skydd i sitt eget slag som inte är bundet av kriteriet om vilseledande karaktär – som förutsätter att det kännetecken som strider mot den registrerade beteckningen är ägnat att vilseleda allmänheten med avseende på varans geografiska ursprung

[32] Se dock, för ett liknande resonemang *e contrario*, dom av den 12 juni 2007, Budějovický Budvar/harmoniseringsbyrån – Anheuser-Busch (BUD) (T-60/04–T-64/04, ej publicerad, EU:T:2007:169, punkterna 164–169, i synnerhet punkt 166).

[33] Se, i detta hänseende, dom av den 29 september 1998, Canon (C-39/97, EU:C:1998:442, punkt 23).

[34] Artikel 103.2 a i i förordning nr 1308/2013. Jag vill i förbifarten understryka att liknande begrepp, exempelvis begreppet produkt av samma typ, återfinns i de bestämmelser i unionens förordningar på området för geografiska beteckningar som rör absoluta registreringshinder för varumärken i konflikt med en skyddad ursprungsbeteckning eller en skyddad geografisk beteckning (se, till exempel, artikel 14.1 i förordning 1151/2012). Dessa begrepp tolkas enhetligt av Europeiska unionens immaterialrättsmyndighet (EUIPO), se riktlinjerna för prövning av EU-varumärken, Del B, Prövning, Avsnitt 4, Absoluta registreringshinder, Kapitel 10, Varumärken i konflikt med geografiska beteckningar, s. 618.

[35] Se dom av den 14 juli 2011, Bureau National Interprofessionnel du Cognac (C-4/10 och C-27/10, EU:C:2011:484, punkt 55). Se, vad gäller en mer extensiv tolkning i fråga om begreppet samma slags produkt i artikel 14.1 i förordning nr 2081/92, dom av den 2 februari 2017, Mengozzi/EUIPO – Consorzio per la tutela dell'olio extravergine di oliva toscano (TOSCORO) (T-510/15, EU:T:2017:54, punkt 44), enligt vilken det räcker att den aktuella produkten har vissa gemensamma egenskaper med den vara som den skyddade geografiska beteckningen avser.

[36] Se, analogt, dom av den 4 mars 1999, Consorzio per la tutela del formaggio Gorgonzola (C-87/97, EU:C:1999:115, punkt 26), och dom av den 21 januari 2016, Viiniverla (C-75/15, EU:C:2016:35, punkt 45).

[37] Se punkterna 35-37 i detta förslag till avgörande.

eller kvalitet – och som inte är detsamma som ett skydd mot ren förväxling. Det centrala syftet med detta skydd är att skydda de registrerade beteckningarnas kvalitetsarv och anseende mot snyltning.

48. Bedömningen av huruvida det föreligger en anspelning ska därför utgå från kriterier som är specifika för skyddet av skyddade ursprungsbeteckningar och som utgör ett medel för att uppnå de särskilda syftena med unionens kvalitetsordningar.

49. Domstolen har successivt preciserat vilka kriterier som ska användas i samband med ovannämnda bedömning. Således har domstolen slagit fast att begreppet anspelning först och främst omfattar det fall att det ord som används för att ange en produkt innehåller en del av en registrerad beteckning, på så sätt att ”produktnamnet får konsumenten att som referensbild tänka på den vara som har den skyddade beteckningen”. [38]

50. I domen Scotch Whisky Association preciserade domstolen emellertid, vad gäller artikel 16 b i förordning nr 110/2008, att varken den omständigheten att den omtvistade beteckningen innehåller en del av en skyddad beteckning eller den omständigheten att den omtvistade beteckningen uppvisar en fonetisk och visuell likhet med den skyddade beteckningen utgör några nödvändiga förutsättningar för att det ska anses föreligga en anspelning. [39] Anspelningen kan i själva verket även vara följden av att den skyddade beteckningen och det omtvistade kännetecknet ”ligger nära varandra i begreppsmässigt hänseende”. [40] I detta avseende är det inte tillräckligt att den omtvistade beståndsdelen av kännetecknet väcker någon form av association hos omsättningskretsen till den registrerade beteckningen eller det geografiska område som den hänför sig till. Det måste däremot finnas ett ”tillräckligt direkt och entydigt samband” mellan beståndsdelen och den registrerade beteckningen. [41]

51. Enligt domstolen är det avgörande kriteriet vid bedömningen av huruvida det finns ett inslag som ”anspelar” på en skyddad ursprungsbeteckning i den mening som avses i artikel 103.2 i förordning nr 1308/2013 – på samma sätt som i den mening som avses i motsvarande bestämmelser i förordningarna som innehåller unionens olika kvalitetsordningar – således ”huruvida konsumenten, när denne konfronteras med ett omtvistat namn, som referensbild, direkt kommer att tänka på den produkt som omfattas av den skyddade ursprungsbeteckningen”. [42] Domstolen har även preciserat att det inte kan uteslutas att det föreligger anspelning även när den omtvistade beståndsdelen inte utgörs av en beteckning, utan av figurkännetecken vilka direkt, som en referensbild, kan påminna konsumenterna om de produkter som omfattas av ett registrerat namn på grund av att de har en begreppsmässig likhet med en sådan beteckning. [43]

[38] Se, analogt, dom av den 4 mars 1999, Consorzio per la tutela del formaggio Gorgonzola (C-87/97, EU:C:1999:115, punkt 25), dom av den 26 februari 2008, kommissionen/Tyskland (C-132/05, EU:C:2008:117, punkt 44), och dom av den 21 januari 2016, Viiniverla (C-75/15, EU:C:2016:35, punkt 21).

[39] Se domen Scotch Whisky Association, punkterna 46 och 49.

[40] Se domen Scotch Whisky Association, punkt 50.

[41] Se domen Scotch Whisky Association, punkt 53.

[42] Se, analogt, domen Scotch Whisky Association, punkt 51, samt dom av den 2 maj 2019, Fundación Consejo Regulador de la Denominación de Origen Protegida Queso Manchego (C-614/17, EU:C:2019:344, punkt 20), och dom av den 17 december 2020, Syndicat interprofessionnel de défense du fromage Morbier (C-490/19, EU:C:2020:1043, punkt 26).

[43] Se dom av den 2 maj 2019, Fundación Consejo Regulador de la Denominación de Origen Protegida Queso Manchego (C-614/17, EU:C:2019:344, punkt 21). Se, även, dom av den 17 december 2020, Syndicat interprofessionnel de défense du fromage Morbier (C-490/19, EU:C:2020:1043, punkt 27).

52. Det stämmer visserligen att domstolen har utvecklat ovanstående principer med avseende på situationer där de produkter som omfattades av den registrerade beteckningen till stor del var jämförbara med de produkter som det omtvistade kännetecknet användes för.

53. När domstolen successivt har fastställt kriterierna för att bedöma huruvida en anspelning föreligger har den emellertid allt tydligare lagt vikt vid den mentala associationsprocessen mellan det omtvistade kännetecknet och den produkt som omfattas av den skyddade ursprungsbeteckningen eller den skyddade geografiska beteckningen. I detta sammanhang har likheten mellan de aktuella produkterna, både ur en varumässig aspekt och vad gäller deras faktiska utseende, ansetts vara en faktor inom ramen för bedömningen av huruvida de fonetiska, visuella och begreppsmässiga likheterna mellan de motstående kännetecknen kan väcka den nödvändiga tankeassociationen, snarare än en förutsättning för att det ska anses föreligga en anspelning. [44]

54. Mera allmänt, som jag redan betonade i mitt förslag till avgörande i målet Fundación Consejo Regulador de la Denominación de Origen Protegida Queso Manchego [45], framgår det av domstolens praxis [46] att varje underförstådd eller uttrycklig hänvisning till den registrerade beteckningen, vare sig det handlar om ord- eller figurelement på den konventionella produktens etikett [47] eller förpackning, eller beståndsdelar som rör formen eller presentationen av denna produkt för omsättningskretsen ska tillmätas vikt vid bedömningen av huruvida det föreligger en anspelning. [48] Vid denna bedömning ska det även beaktas om de aktuella produkterna är identiska eller hur lika de är, på vilket sätt de saluförs, däribland vilka försäljningskanaler som används, samt faktorer som gör det möjligt att slå fast att avsikten var att föra tankarna till den produkt som omfattas av den skyddade beteckningen eller att det tvärtom var en ren tillfällighet. Fastställande av att det föreligger en anspelning görs följaktligen utifrån en bedömning av en uppsättning indikatorer, utan att förekomsten eller avsaknaden av någon av dessa indikatorer i sig gör det möjligt att slå fast eller utesluta att det föreligger en anspelning.

55. Mot denna bakgrund anser jag att den omständigheten att den produkt som omfattas av en skyddad ursprungsbeteckning eller en skyddad geografisk beteckning är identisk eller jämförbar med den produkt (eller tjänst) som det omtvistade kännetecknet används för eller en av dess kännetecknande beståndsdelar [49] inte utgör någon faktor som först ska bedömas för att eventuellt utesluta a priori att det föreligger en anspelning i den mening som avses i artikel 103.2 b i förordning nr 1308/2013.

56. Emellertid utgör förekomsten eller avsaknaden av en sådan identitet eller jämförbarhet en faktor som ska beaktas för att, inom ramen för en helhetsbedömning av samtliga relevanta omständigheter, fastställa huruvida det faktiskt föreligger en sådan anspelning. Den omständigheten att dessa produkter delar samma objektiva kännetecken, att de konsumeras vid

44 Se, exempelvis, dom av den 21 januari 2016, Viiniverla (C-75/15, EU:C:2016:35, punkterna 33 och 35).

45 C-614/17, EU:C:2019:11, punkt 29.

46 Se, bland annat, dom av den 4 mars 1999, Consorzio per la tutela del formaggio Gorgonzola (C-87/97, EU:C:1999:115, punkterna 27 och 28), dom av den 26 februari 2008, kommissionen/Tyskland (C-132/05, EU:C:2008:117, punkterna 46 och 47), dom av den 14 juli 2011, Bureau National Interprofessionnel du Cognac (C-4/10 och C-27/10, EU:C:2011:484, punkt 57), och dom av den 21 januari 2016, Viiniverla (C-75/15, EU:C:2016:35, punkterna 33, 35 och 37).

47 Det rör sig om produkter som inte omfattas av någon skyddad beteckning eller någon geografisk beteckning.

48 I detta hänseende vill jag erinra om att domstolen i dom av den 2 maj 2019, Fundación Consejo Regulador de la Denominación de Origen Protegida Queso Manchego (C-614/17, EU:C:2019:344, punkt 27), preciserade vad gäller artikel 13.1 a–d i förordning nr 510/2006 att den graderade uppräkning av förbjudna ageranden som finns i denna bestämmelse avser typen av förbjudna ageranden och inte omständigheter som ska beaktas vid bedömningen av huruvida det rör sig om den ena eller den andra situationen.

49 Det rör sig om den situation som domstolen prövade i det mål som gav upphov till domen CIVC, vartill den hänskjutande domstolen uttryckligen har hänvisat i samband med formuleringen av den andra tolkningsfrågan.

samma tillfällen, att de har ett liknande utseende samt huruvida de konkurrerar med eller kompletterar varandra [50] utgör således en relevant bedömningsfaktor på motsvarande sätt som, för det fall att det omtvistade kännetecknet används för en tjänst, huruvida den aktuella tjänsten har anknytning till distributionen av den produkt som omfattas av den registrerade beteckningen eller av en identisk eller jämförbar produkt.

57. Mot bakgrund av de frågeställningar som har aktualiserats av den hänskjutande domstolen är det även nödvändigt att göra vissa klargöranden kring begreppet omsättningskrets vid bedömningen av huruvida det föreligger en anspelning och kring frågan huruvida anspelning kan graderas. Nedan följer en rad anvisningar om hur ovannämnda principer kan tillämpas på det nationella målet.

1. Omsättningskretsen

58. Eftersom bedömningen av huruvida det föreligger en anspelning som är förbjuden enligt artikel 103.2 i förordning nr 1308/2013 inte förutsätter att det styrks att det föreligger risk för förväxling, utgörs omsättningskretsen, från vars uppfattning det ska utgås vid bedömningen av huruvida det omtvistade kännetecknet kan väcka en olaglig association till den registrerade beteckningen, inte enbart – som däremot Juzgado mercantil de Barcelona (Handelsdomstolen i Barcelona, Spanien) tycks ha slagit fast i den dom som har överklagats till den hänskjutande domstolen – av den grupp av personer som produkterna med denna beteckning riktar sig till.

59. På grundval av bland annat de syften om främjande av sund konkurrens och konsumentskydd som eftersträvas genom skyddssystemen för ursprungsbeteckningar och geografiska beteckningar har domstolen funnit att det ankommer på den nationella domstolen att vid bedömningen av huruvida det föreligger en anspelning på dessa beteckningar beakta uppfattningen hos en ”normalt informerad och skäligen uppmärksam och medveten genomsnittskonsument” [51] och att detta begrepp, mot bakgrund av behovet av att säkerställa ett effektivt och enhetligt skydd av dessa beteckningar i hela unionen, ska anses syfta på en europeisk konsument [52] och inte bara, som GB däremot förefaller göra gällande, en konsument i den medlemsstat där tillverkningen sker av den produkt (eller där tillhandahållandet sker av den tjänst) som ger upphov till anspelningen på den registrerade beteckningen. [53]

2. Huruvida anspelning kan graderas

60. I sin tredje tolkningsfråga har den hänskjutande domstolen tagit upp frågan huruvida ”risken för anspelning” kan graderas, i synnerhet på grundval av jämförelsen mellan de produkter som det anspelas på och de produkter eller tjänster som anspelar och frågan huruvida situationer där denna risk är låg eller irrelevant hamnar utanför tillämpningsområdet för artikel 103.2 b i förordning nr 1308/2013.

[50] Se, för ett liknande resonemang, dom av den 21 januari 2016, Viiniverla (C-75/15, EU:C:2016:35, punkt 37).

[51] Se, analogt, dom av den 21 januari 2016, Viiniverla (C-75/15, EU:C:2016:35, punkterna 22–26).

[52] Se dom av den 21 januari 2016, Viiniverla (C-75/15, EU:C:2016:35, punkt 27), och dom av den 2 maj 2019, Fundación Consejo Regulador de la Denominación de Origen Protegida Queso Manchego (C-614/17, EU:C:2019:344, punkterna 47–50). Se, även, domen Scotch Whisky Association, punkt 59.

[53] Se dom av den 21 januari 2016, Viiniverla (C-75/15, EU:C:2016:35, punkt 27).

61. I detta sammanhang har jag redan klargjort att den bedömning som krävs i enlighet med denna bestämmelse ska göras mot bakgrund av samtliga relevanta faktorer, däribland den omständigheten att de aktuella produkterna är jämförbara (eller att de produkter som omfattas av den registrerade beteckningen är jämförbara med den tjänst som det omtvistade kännetecknet används för), dock utan att avsaknaden av eller en begränsad grad av jämförbarhet innebär att det automatiskt ska uteslutas att en anspelning föreligger.

62. Om den nationella domstolen, på vilken det ankommer att göra en sådan bedömning [54] genom att grunda sig på konsumentens förväntade reaktion [55], drar den slutsatsen att konsumenten, när denne konfronteras med ett omtvistat namn, ”som referensbild, direkt kommer att tänka” på den produkt som omfattas av den registrerade beteckningen, innebär bruket av detta kännetecken ett agerande som är förbjudet enligt artikel 103.2 b i förordning nr 1308/2013. Om den nationella domstolen däremot inte finner att en tankeassociation av detta slag kan väckas, ska en anspelning i den mening som avses i denna bestämmelse anses vara utesluten.

63. Begreppet anspelning kan därför inte graderas. Gränserna för detta begrepp fastställdes redan av domstolen i domen Scotch Whisky Association, där det som jag nämnt ovan i punkt 50 i detta förslag till avgörande, preciserades att detta begrepp enbart ska anses vara relevant om det finns ett ”tillräckligt direkt och entydigt samband” [56] mellan det omtvistade kännetecknet och den registrerade beteckningen. [57] Om detta ”kvalificerade” samband saknas ska det uteslutas att anspelning föreligger, även om det görs en hänvisning till den registrerade beteckningen och även om de aktuella produkterna är jämförbara.

3. Tillämpningen på omständigheterna i det nationella målet

64. Som redan anförts ankommer det på den hänskjutande domstolen att mot bakgrund av samtliga ovannämnda faktorer fatta beslut om den tvist som anhängiggjorts vid den, men domstolen kan emellertid, när den meddelar ett förhandsavgörande, i förekommande fall bidra med preciseringar för att vägleda den nationella domstolen vid dess avgörande. [58]

65. Om det såsom fallet är i det nationella målet ska avgöras huruvida en anspelning föreligger med avseende på bruk av en beteckning, ska den nationella domstolen enligt ovannämnda rättspraxis beakta huruvida den omtvistade beteckningen innehåller en del av den registrerade beteckningen, huruvida den omtvistade beteckningen uppvisar en fonetisk och/eller visuell likhet med den registrerade beteckningen [59] eller huruvida det finns en begreppsmässig likhet mellan de motstående orden, om än på olika språk. [60]

54 Se, analogt, dom av den 21 januari 2016, Viiniverla (C-75/15, EU:C:2016:35, punkt 31).

55 Se, analogt, dom av den 21 januari 2016, Viiniverla (C-75/15, EU:C:2016:35, punkt 22).

56 Som jag redan angav i mitt förslag till avgörande i målet Fundación Consejo Regulador de la Denominación de Origen Protegida Queso Manchego (C-614/17, EU:C:2019:11, punkt 19), ska denna precisering enligt min mening tolkas i termer av såväl omedelbarhet (den associativa kognitionsprocessen ska inte kräva någon komplex vidarebehandling av informationen) som intensitet (associationen till bilden av den produkt som omfattas av den registrerade beteckningen ska vara tillräckligt stark) i konsumentens respons på dessa stimuli.

57 Se domen Scotch Whisky Association, punkt 53.

58 Se, analogt, dom av den 21 januari 2016, Viiniverla (C-75/15, EU:C:2016:35, punkt 31 och där angiven rättspraxis).

59 Se, analogt, dom av den 4 mars 1999, Consorzio per la tutela del formaggio Gorgonzola (C-87/97, EU:C:1999:115, punkterna 25 och 27), dom av den 26 februari 2008, kommissionen/Tyskland (C-132/05, EU:C:2008:117, punkterna 46–48), och dom av den 17 december 2020, Syndicat interprofessionnel de défense du fromage Morbier (C-490/19, EU:C:2020:1043, punkt 26).

60 Se, analogt, dom av den 26 februari 2008, kommissionen/Tyskland (C-132/05, EU:C:2008:117, punkt 47), och dom av den 17 december 2020, Syndicat interprofessionnel de défense du fromage Morbier (C-490/19, EU:C:2020:1043, punkt 26). Se, även, domen Scotch Whisky Association, punkt 50.

66. Under de omständigheter som föreligger i det nationella målet har den skyddade ursprungsbeteckningen Champagne, i den form som den har registrerats, delvis inkluderats i den omtvistade beteckningen. Översättningen av denna skyddade ursprungsbeteckning till spanska (Champàn) har däremot inkluderats i sin helhet (bortsett från accenttecknet). Följaktligen finns en ansenlig både visuell och fonetisk likhet mellan de båda beteckningarna, både när det beaktas i vilken form den skyddade ursprungsbeteckningen Champagne har registrerats och den spanska översättningen därav. På det begreppsmässiga planet verkar det som jag redan har påpekat finnas ett direkt samband med den produkt som omfattas av den skyddade ursprungsbeteckningen Champagne, om ordet Champanillo – vilket verkar vara fallet, men som det ankommer på den hänskjutande domstolen att bekräfta – på spanska ordagrant betyder ”liten champagne”.

67. Vad gäller de faktorer som saknar samband med jämförelsen mellan de motstående beteckningarna ska den hänskjutande domstolen först och främst beakta sambandet mellan den produkt som omfattas av den skyddade ursprungsbeteckningen Champagne och den tjänst som det omtvistade kännetecknet används för. Det förefaller vara svårt att förneka ett sådant samband, eftersom det är fråga om restaurangtjänster, det vill säga tjänster som kan ha direkt anknytning till saluföring av champagne eller ”jämförbara” produkter. För att kunna bedöma hur starkt detta samband är ska det fastställas huruvida det, såsom verkar vara fallet, inte heller är ovanligt med försäljning av champagne eller liknande drycker i den restaurangbransch där GB är verksam. [61]

68. En ytterligare faktor som den hänskjutande domstolen ska beakta i sin bedömning utgörs av den omständigheten att GB:s skyltar och reklammaterial visar den omtvistade beteckningen tillsammans med en bild av två coupeglas på fot (av den sort som typiskt används för att dricka Champagne) med en mousserande dryck, som korsas för att symbolisera att man skålar med varandra. Trots dryckens röda färg kan denna bild onekligen ge upphov till en anspelning på både den produkt som omfattas av den skyddade ursprungsbeteckningen Champagne och de tillfällen då den i vanliga fall intas.

69. Även om det för att fastställa att det föreligger en anspelning i den mening som avses i artikel 103.2 i förordning nr 1308/2013 inte krävs att agerandet är avsiktligt, [62] utgör ett sådant avsiktligt agerande en faktor som ska beaktas inom ramen för denna bedömning. [63] Helhetsbedömningen av de ovan beskrivna faktorerna – däribland den omständigheten att det i de lokaler som det omtvistade kännetecknet används för tidigare salufördes ett mousserande vin under samma beteckning CHAMPANILLO – verkar snarare tala för att hänvisningen till den skyddade ursprungsbeteckningen Champagne inte alls var oavsiktlig.

70. Sammanfattningsvis lutar jag, med förbehåll för de bedömningar som det ankommer på den hänskjutande domstolen att göra, mot bakgrund av de omständigheter som framgår av rättegångshandlingarna åt att anse att kännetecknet Champanillo, på det sätt som GB använder det för att beteckna och saluföra sina restaurangtjänster, får en normalt informerad samt skäligen

[61] Det ska påpekas att GB i sina svar på domstolens frågor har beskrivit sin restaurangverksamhet som fokuserad på snabbmat, långt ifrån den ”lyx- och prestigeaura” som CIVC förknippar med den skyddade ursprungsbeteckning som CIVC vill skydda.

[62] Se, för ett liknande resonemang, förslag till avgörande av generaladvokaten Jacobs i målet Consorzio per la tutela del formaggio Gorgonzola (C-87/97, EU:C:1998:614, punkt 33).

[63] Se förslag till avgörande av generaladvokaten Jacobs i målet Consorzio per la tutela del formaggio Gorgonzola (C-87/97, EU:C:1998:614, punkt 35) och mitt förslag till avgörande i målet Fundación Consejo Regulador de la Denominación de Origen Protegida Queso Manchego (C-614/17, EU:C:2019:11, punkt 29) och i målet Syndicat interprofessionnel de défense du fromage Morbier (C-490/19, EU:C:2020:730, punkt 45).

uppmärksam och medveten europeisk genomsnittskonsument att direkt som referensbild tänka på den vara som har den skyddade ursprungsbeteckningen Champagne och att det därmed föreligger en anspelning som är förbjuden enligt artikel 103.2 b i förordning nr 1308/2013.

4. Slutsatser om den andra och den tredje tolkningsfrågan

71. Mot bakgrund av samtliga ovanstående överväganden föreslår jag att domstolen ska besvara den andra och den tredje tolkningsfrågan på så sätt att det vid bedömningen av huruvida det föreligger en anspelning på en skyddad ursprungsbeteckning i den mening som avses i artikel 103.2 i förordning nr 1308/2013 inte är nödvändigt att först fastställa att den produkt som omfattas av den skyddade ursprungsbeteckningen är identisk eller jämförbar med den produkt som det omtvistade kännetecknet används för eller att den omtvistade produktens beståndsdelar inbegriper den produkt som omfattas av den skyddade ursprungsbeteckningen. Emellertid utgör förekomsten eller avsaknaden av en sådan identitet eller jämförbarhet en faktor som den nationella domstolen ska beakta, tillsammans med alla övriga relevanta faktorer, vid bedömningen av huruvida det föreligger en anspelning i den mening som avses i ovannämnda bestämmelse.

D. Den fjärde tolkningsfrågan

72. Genom sin fjärde tolkningsfråga önskar Audiencia Provincial de Barcelona (Regionala domstolen i Barcelona, Spanien) i huvudsak få klarhet i huruvida skyddet mot anspelning i enlighet med artikel 103.2 i förordning nr 1308/2013 förutsätter att det föreligger illojal konkurrens.

73. Som anförts uppfyller det skydd av registrerade beteckningar som har införts i unionens kvalitetsordningar egna kriterier som utgör ett medel för att uppnå de syften som eftersträvas genom dessa ordningar.[64] Dessa kriterier anges på ett uttömmande sätt i de bestämmelser angående de olika fallen av intrång i registrerade beteckningar som återfinns i de sektoriella och tvärgående förordningar som innehåller unionens kvalitetsordningar.[65] Dessa bestämmelser ska dessutom tillämpas enhetligt i hela unionens territorium.

74. Vad beträffar i synnerhet skyddet av registrerade beteckningar mot anspelning framgår det av mina föreslagna svar på de tre första tolkningsfrågorna att detta skydd inte förutsätter att de produkter som omfattas av den registrerade beteckningen konkurrerar med de produkter eller tjänster som det omtvistade kännetecknet används för, att det föreligger risk för förväxling hos konsumenten med avseende på dessa produkter och/eller tjänster eller att de ageranden som kan ge upphov till anspelning är avsiktliga.

75. Även om det, såsom kommissionen har påpekat, inte kan uteslutas att en och samma handling samtidigt kan utgöra ett agerande som är förbjudet enligt artikel 103.2 b i förordning nr 1308/2013 och en form av illojal konkurrens i enlighet med den tillämpliga nationella lagstiftningen, har denna bestämmelse ett bredare tillämpningsområde som inte är begränsat till de fall där den aktuella handlingen begås av en konkurrent.

[64] Se, vad gäller i synnerhet den omständigheten att lagstiftningen om geografiska beteckningar är självständig i förhållande till varumärkeslagstiftningen, mitt förslag till avgörande i målet Syndicat interprofessionnel de défense du fromage Morbier (C-490/19, EU:C:2020:730, punkt 29).

[65] Se, för ett liknande resonemang, punkt 16 i detta förslag till avgörande och där angiven rättspraxis.

76. Jag föreslår därför att domstolen ska besvara den fjärde tolkningsfrågan med att skyddet mot anspelning i enlighet med artikel 103.2 b i förordning nr 1308/2013 inte är begränsat till de fall där det agerande som ger upphov till anspelning kan utgöra en form av illojal konkurrens i enlighet med den tillämpliga nationella lagstiftningen.

IV. Förslag till avgörande

77. Mot bakgrund av samtliga ovanstående överväganden föreslår jag att domstolen ska besvara tolkningsfrågorna från Audiencia Provincial de Barcelona (Regionala domstolen i Barcelona, Spanien) på följande sätt:

Artikel 103.2 b i Europaparlamentets och rådets förordning nr 1308/2013 av den 17 december 2013 om upprättande av en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter ska tolkas på så sätt att tillämpningsområdet för denna bestämmelse även inbegriper varje obehörigt bruk av, imitation av eller anspelning på en skyddad ursprungsbeteckning som avser tjänster.

Vid bedömningen av huruvida det föreligger en anspelning på en skyddad ursprungsbeteckning i den mening som avses i artikel 103.2 i förordning nr 1308/2013 är det inte nödvändigt att först fastställa att den produkt som omfattas av den skyddade ursprungsbeteckningen är identisk eller jämförbar med den produkt som det omtvistade kännetecknet används för eller att den omtvistade produktens beståndsdelar inbegriper den produkt som omfattas av den skyddade ursprungsbeteckningen. Emellertid utgör förekomsten eller avsaknaden av en sådan identitet eller jämförbarhet en faktor som den nationella domstolen ska beakta, tillsammans med alla övriga relevanta faktorer, vid bedömningen av huruvida det föreligger en anspelning i den mening som avses i ovannämnda bestämmelse.

Skyddet mot anspelning i enlighet med artikel 103.2 b i förordning nr 1308/2013 är inte begränsat till de fall där det agerande som ger upphov till anspelning kan utgöra en form av illojal konkurrens i enlighet med den tillämpliga nationella lagstiftningen.